

Beszélni nem is olyan nehéz

Beszédművelés szakkör

Tematika

2014/2015

*"Jól szólni dísz, derék dolog,
de a dísztelen csak dadog.
Ámbár dadogni dísztelen,
Olykor dicsőbb, mint díszesen."
/Weöres Sándor/*

Szakkör célja: a szép, tiszta beszéd elsajátítása, írásművek megszólaltatása.

A beszédtechnikai ismeretek hozzájárulnak az alábbi kompetenciák kialakításához:

- a helyes kiejtés, légzés, hanghasználat, hangsúlyozás, hangerő- és hangszín váltások tudatos alkalmazása,
- a beszédfolyamatok torzulásainak korrigálása, (gyors beszéd, zárt, artikuláció nélküli beszéd)
- a szólamok szétválasztása,
- az izgalom levezetése,
- az üzenetek pontos megfogalmazása, és mások (a kommunikációs partner) üzeneteinek megfejtése (dekódolása),
- a metakommunikáció tudatosítása
- a nyilvános megszólalás követelményeinek elsajátítása.

A szakkör október elején indul.

Legfontosabb témakörök

1. Beszédszervek működése
2. A beszéd, beszédhelyzetek
3. A nonverbális kommunikációs eszközök (mimika, gesztusok, tekintet, metakommunikáció)
4. Gyakorlati óra (légző gyakorlatok, ritmus gyakorlatok, mondókák, versek, szövegek diákok beszédműveinek előkészítése, bemutatása)
5. A színpadi beszéd
6. Beszédlégzés
7. Hangindítás, hangzás, hangadás – gyakorlatok
8. Magánhangzók képzése – gyakorlatok, Mászhangzók képzése – gyakorlatok
9. Kiejtés gyakorlatok
10. Ritmus gyakorlatok
11. A hanglejtés. A hangerő és a hangerőváltás. A hangsúly. Fonetikai, értelmi, érzelmi, ritmikai és szólam hangsúly
12. A beszédtempó – a beszédsebesség és a ritmus. A szünet.
13. Beszédstílus
14. A mondat- és szövegfonetikai eszközök
15. A nyilvános beszédre való felkészülés legfontosabb lépései, az előadás, alkalmi beszéd készítésének szabályai.
16. Beszédművek szerkesztése
17. Beszédhibák: hangadás hibák (funkcionális hanggyengesség, hangtechnikai hibák, fedett hang, préselt hang) nyelvhelyességi hibák a médiában, a nyilvános beszélők nehézségei, főbb hibái.
18. Izgalom levezetése, nyilvános megszólalás

- Egy-egy témakörrel ismétlődészerűen foglalkozunk, hiszen szorosan összefüggnek egymással, egymásra épülnek, vannak olyan feladatok, melyekkel minden órán foglalkozunk, hiszen így melegíthetjük be beszédszerveinket, gyakorlatot mindig tartalmaz az óra az elmélet mellett!
- A beszédtechnika fejlesztése mellett néhány alkalommal (elsősorban versenyekre, ünnepi műsorokra való készülődéskor) egy-két verssel ismerkednénk. Ezek lehetnek **szabadon választottak** (minden diák hozza az általa kiválasztott kedvenc verset, vagy éppen azt, amivel meg szeretne ismerkedni, vagy társainak bemutatni), vagy a

foglalkozást **vezető tanár által választott**. Természetesen a klasszikus költők, versek megismertetése az elsődleges cél, de konkrét vers listát nem célok felállítani a program elején, hiszen vallom, hogy a versek, szövegek választásában nagy szerepet játszik a diák ízlése, lelki alkata, érdeklődési köre is. Figyelembe kell venni a különböző versenyek témajavaslatát is.

Célok a kifejezőképesség fejlesztése.

Mindezt beszédgimnasztikai, kommunikációs vagyis légző-, hang-, kiejtés-, hangsúly-, ritmusgyakorlatokon keresztül.

Felhasznált szakirodalom

- DEME László: Szónokok, előadók kézikönyve
Kossuth Kiadó Bp. 1975.
- HERNÁDI Sándor: Beszédművelés
Osiris Bp. 2002.
- MONTÁGH Imre: Tiszta beszéd
Holnap Kiadó Bp. 1999.
- HERNÁDI Sándor: Elmondani nem is nehéz
Gondolat Bp. 1984.
- WACHA Imre: A korszerű retorika alapjai II.
Osiris Bp. 1995.
- HERNÁDI Sándor: Íráspróbák, beszédturnák
Mozaik Oktatási Stúdió Szeged 1993.
- PÉCHY BLANKA: Beszélni nehéz!
Magvető Kiadó, Bp., 1978.

Szombathely, 2014. szeptember

Merklin Ferenc
magyartanár